

FÒRUM

José Mª Cagigal

ANÀLISIS CRONOLÒGICA DE LA VIDA DE JOSÉ MARÍA CAGIGAL I EL SEU CONTEXT HISTÒRIC (1928-1983). ASSAIG D'UNA HISTÒRIA IMMEDIATA DE L'EDUCACIÓ FÍSICA I L'ESPORT

Javier Olivera Betrán

José María Cagigal va ser un home clau en les estructures oficials de l'esport en l'aparell estatal franquista. Va gaudir de plaer, autonomia i consideració amb ampli reconeixement entre els mitjans de comunicació de masses del país i va mantenir, a més, un notable prestigi internacional en els circuits políticoprofessionals de l'educació física i l'esport en aquest període. Malgrat tot, amb la vinguda de la democràcia a Espanya, la seva estrella va començar a declinar, tot i que la seva influència en els fòrums intel·lectuals estrangers es va incrementar. Va ser un personatge que amb la seva tasca quotidiana (intel·lectual teòric i home d'acció) va ajudar de forma profunda a canviar les estructures de l'esport i l'educació física en el nostre país i va col·laborar de forma eficaç en el canvi lent i progressiu, però irreversible, de la mentalitat de la gent del seu temps. El present estudi, que abraça l'existència de l'home,

estipula tres episodis històrics diferenciats del nostre pretèrit recent: la dictadura, la transició i els inicis de la democràcia.

Qualsevol persona estudiada forma part d'un marc sociohistòric i la seva vida transcorre en l'àmbit del context social al qual pertany, ja que no som éssers aïllats i, a més, rebem la influència del nostre entorn a la vegada que nosaltres hi influïm en major o menor mesura. La realització de la biografia personal i intel·lectual de José María Cagigal Gutiérrez (1928-1983), home clau en la transformació de l'educació física i l'esport a Espanya entre 1957 i 1983, suposa la necessària construcció d'una història immediata (1) d'aquest àmbit socioprofessional en aquest període del nostre país i, per extensió, de l'estranger en raó a la projecció i representativitat del biografat en els ambients acadèmics i professionals internacionals. Aquest és un projecte històric pendent que cal

desenvolupar per entendre el procés de canvi que va patir l'educació física i l'esport a Espanya, d'una concepció arcaica i ideologitzada a una concepció moderna, humanista, integral i independent connectada amb les tendències pedagògiques del moment.

En aquesta direcció s'inscriu aquest treball: traçar la biografia d'un personatge fonamental en la història immediata espanyola de l'educació física i l'esport a Espanya i analitzar la seva estreta correlació en el context històric que li va tocar viure. Sota aquesta perspectiva, es presenta un quadre cronològic que facilita una doble lectura, la transversal i la longitudinal. En l'itinerari transversal apareixen cinc divisions que corresponen a les següents seqüències anuals: 1. La trajectòria vital de Cagigal. 2. Els esdeveniments que es donen a Espanya en relació al personatge i al seu àmbit socioprofessional. 3. Els suc-

cessos ocorreguts en la resta del món. 4. Els fets internacionals més rellevants de l'educació física i l'esport i, en menor mesura, de l'esport espectacle (aquest apartat se situa en l'últim espai i es presenta sota el rètol d'«internacional»). 5. Algunes de les circumstàncies més notables realitzades en el territori nacional constitueixen els fets fonamentals d'una possible història immediata de l'educació física i l'esport al nostre país (se situa en el mateix quadre que l'anterior —el quart— i es destaca amb el títol d'«Espanya»).

Respecte a la lectura longitudinal del quadre, es tracta de seguir cronològicament l'evolució de cada una de les cinc divisions considerades, d'aquesta manera tindrem una successió encadenada de fets que ens permet elaborar una anàlisi històrica del context històric general i particular en relació a José María Cagigal i viceversa.

(1) Per a Jean Lacouture a «La història immediata» (Jacques Le Goff-Roger Chartier, Jacques Revel: *La nueva historia*, El Mensajero, Bilbao, 1988, pp. 331-354). El concepte d'«història immediata» sorgeix a la dècada dels seixanta i representa un seriós intent metodològic de concedir la paraula a aquells qui han estat protagonistes de la història que construïran. Encara que no és un procés de preeminència de les fonts orals sobre els documents escrits, aquells seran més vitals que els segons, ja que és la immediatesa de la informació (signe del nostre segle) la que imposa el desenvolupament de la història immediata en una societat bombardejada d'informacions que té el dret a exigir la intel·ligibilitat històrica pròxima. La història immediata parteix del periodisme rigorós, practicat per homes immersos en l'esdeveniment, fins al punt de ser participants i reflexes d'aquest, i va fins a la investigació pròpiament històrica, que estudia un període molt recent, i recorre bàsicament als mètodes de la entrevista-enquesta.

ANY

VIDA

ESPANYA

MÓN

EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS

1928 El 10 de febrer neix al núm. 32 de la Ribera de Deusto (Bilbao) José María, el 4t fill de Jesús Cagigal, Vista auxiliar de duanes i Asunción Gutiérrez, mestressa de casa. El pare havia nascut a Santander i la mare, a Deusto. Va ser el tercer home d'una família de nou germans, quatre homes i cinc dones.

Llei Callejo de reforma de la universitat: es facultà els col·legis jesuïtes per donar títols universitaris. El beat José María Escrivá de Balaguer funda l'*Opus Dei*. I Campionat de lliga de futbol (1928-1929). Surt la revista *Boxeo* (1928-1931), Rufino Blanco Sánchez publica la seva monumental obra: *Bibliografía general de Educación Física* (Madrid, 1927). Diccionari de Lengua (DRAE) recull per primera vegada la veu «deporte» el 1925 (XV edició).

Primeres emissions regulars de televisió a Nova York. Descobriment de la penicil·lina per Alexander Fleming. Firma del pacte Kellogg-Briand; 63 països deixen fora de la Llei la guerra com a política nacional. JJOO d'Amsterdam: primer cop que participen les dones a l'atletisme (100 m, 800, 400 v, alçada i disc). II JJOO d'hivern a St. Moritz (Suïssa).

INTERNACIONAL: Es funda la Federació internacional de medicina esportiva (FIMS). 1a espatarquiada a Moscou: reunió gimnàstica i atlètica de les joventuts socialistes del món. Neix l'INEP a França. Pierre de Coubertin estableix a Lausana un «Bureau Internationale de Pédagogie Sportive». Jean Girardou publica *Le sport*, un llibre d'aforismes.

ESPANYA: Es funda a Barcelona el Club Femení d'Esports el lema del qual era: «feminitat-esport-cultura».

1929 A finals de febrer mor el seu avi matern Laureano Gutiérrez als 67 anys d'edat. El 16 d'abril neix a la llar de la família Cagigal/Gutiérrez el cinquè fill, Fernando Laureano, amb el qual, durant la infància i l'adolescència, s'establiran especials vincles d'amistat entre ell i el nostre biografiat.

Vaga universitària i incidents estudiantils amb dimissió de catedràtics i tancament de les universitats de Madrid i Barcelona. Se celebraran sengles exposicions: la Universal de Barcelona i la Iberoamericana de Sevilla. Primera exposició de pintura de Salvador Dalí a París. Reial ordre a La Gaceta de Madrid, es crea una Secretaria en Comitè nacional de cultura física (31.III).

Enfonsament de la Borsa de Nova York, el dijous negre (24.X) que marca l'inici de la depressió dels anys trenta. Martin Heidegger a «Què és la metafísica?» emprèn la destrucció de la metafísica precedent. Ricardo Zamora és valorat com el millor porter de futbol del món. Carta feixista de l'esport italià: el CONI dirigirà l'esport d'elit.

ESPANYA: Amb motiu de l'exposició Universal de Barcelona s'inaugura l'Estadi de Montjuïc amb la presència del rei Alfons XIII i el següent programa: partit de rugbi entre Espanya i Itàlia; eliminatòries de 100 m llisos; partit de futbol entre el Bolton Wonderers (campió de la copa anglesa) i la Selecció catalana i final de 100 m entre els classificats. Es deixa d'editar la revista *Armas y Deportes* (Madrid, 1927-1929).

1930 El 23 d'octubre neix a la casa familiar de Deusto el sisè fill, una nena que es dirà María Pilar.

Dimiteix de la presidència del govern el general Primo de Rivera. José Ortega i Gasset publica *La rebelión de las masas*. Pacte republicà de San Sebastián per unir accions contra el Govern monàrquic. Alçaments militars a Jaca i a Cuatro Vientos. Paulino Uzcudum disputa a l'Estadi de Montjuïc sengles combats de boxa contra el gegant Primo Carnera i l'estilista Max Schmelling.

Es desencadena una nova guerra civil a la Xina. Sigmund Freud a *El malestar en la cultura* analitza el pre-sagi que paga la humanitat pel progrés. I Campionat del món de futbol per a seleccions nacionals a l'Uruguai amb triomf del país amfitrió. I Campionat sud-americà de bàsquet a Montevideo.

INTERNACIONAL: Congrés olímpic a Berlín sobre «els reglaments olímpics». A Berlín s'edita des de la dècada anterior la prestigiosa revista *Die Leibesübungen Quarterly*.

ESPANYA: José Ortega i Gasset publica a *El espectador* (1916-1935) «L'origen esportiu de l'Estat» i Pedro Rico: *El sport en España. Amateurs y profesionales. Educación. Distracción. Espectáculo*.

1931 José María patirà durant dos anys de forma concentrada, dels dos als quatre anys, una àmplia gamma de malalties infantils que el van fer endurir el seu caràcter infantil. Als quatre anys recuperarà l'aspecte de sana robustesa, però s'havia convertit en un nen sorrot, adust i incorformista. Al juny, els seu pare és premiat amb 56.000 pessetes en el 2n premi de la loteria nacional.

El 14 d'abril es proclama la II república espanyola. El rei Alfons XIII surt del país cap a Roma. Crema de convents a Madrid i altres ciutats. Niceto Alcalá Zamora, president de la República i Manuel Azaña, cap de Govern. S'aprova la nova Constitució (9.XII) a Espanya que recull per primera vegada drets socials. Decret (25.IV): es dissol el Comitè nacional cultura física.

Encíclica *Quadregésimo anno* de Pius XI, sobre qüestions socials i *Non abbiamo bisogno* condemna la política de Mussolini perquè va reclutar la joventut. Post i Gatty donen la volta al món en avió. Primers programes radiofònics a Europa dedicats a l'esport amb connexions exteriors (la BBC va iniciar reportatges en directe el 1927).

INTERNACIONAL: 1r butlletí FIEP, en aquella època FIGL (Fédération internationale gymnastique Ling. 1923-1953). II Olimpíada obrera a Viena (1r el 1925 a Frankfurt). Neix la Federació internacional de tir amb arc (FITA). Pierre de Coubertin: *Mémoires Olympiques*.

ESPANYA: Les escoles normals integren l'educació física al seu Pla d'estudis (Decret, 29.XI). El coronel José Moscardó és nomenat director de l'Escola central de gimnàstica de l'exèrcit de Toledo (1931-1936).

1932 L'1 de desembre la família Cagigal/Gutiérrez es trasllada a la ciutat de Logronyo per motius de salut del seu pare, fumador empedreït que patia el clima humit de Bilbao i, per recomanació facultativa, escull una ciutat de clima sec per a una nova etapa. Allà passaran 13 anys, on el seu pare ocuparà el càrrec inicial d'inspector especial de duanes de la ciutat.

1933 El 21 de juny neix en una casa de lloguer dels afores de Logronyo «Castillo Dolores» el setè fill de la família; una altra nena, que rep el nom de María del Carmen. José María és inscrit, juntament amb els seus germans barons al col·legi dels Germans Maristes de la capital de la La Rioja. En el sorteig de loteria de l'11 d'octubre, el seu pare juga cinc dècims i li toquen 175.000 ptes.

1934 A l'agost, ve a la família la quarta filla, que es deia María Isabel, i el vuitè fill del total que va néixer en el nou domicili logronyès en un carrer d'una cèntrica i residencial de la ciutat: c/ Vara del Rey, 13, on van viure fins a l'agost de 1938. En el curs 1933-1934, José María inicia el primer curs de l'ensenyament primari que constava de quatre cursos i un curs preparatori.

1935 Pepito, com l'anomenaven familiarment José María, i Fernandito, el seu germà petit eren juganers i poc motivats pels temes de l'estudi escolar en comparació amb els altres dos germans majors, que eren més seriosos i brillants. El 6 d'abril, José María és confirmat a l'Església del seminari conciliar de Logronyo pel bisbe diocesà.

El Govern dissol la Companyia de Jesús i n'expropien els béns. Llei de divorci. Fracàs del pronunciament militar del general Sanjurjo. Les Corts aproven l'Estatut de Catalunya i la Llei de bases de la reforma agrària (11.XI), en la qual se suprimeixen els textos de la matèria d'educació física (només s'accepten les pràctiques). Surt el diari esportiu AS (1932-1936).

Es produeix la sagnant repressió de Casa Viejas. José Antonio funda la Falange espanyola. Eleccions generals amb triomf de la centre-dreta, per primer cop les dones voten en unes eleccions legislatives. Govern de Lerroux amb la coalició de dretes CEDA. Es crea la Universitat internacional Menéndez Pelayo. 2a edició d'*Estudios sobre Educación Física* de F. Giner de los Ríos de la Institución libre de la enseñanza.

Es fusionen la Falange de José Antonio i les JONS d'Onésimo Redondo. El gabinet Lerroux restableix la pena de mort. Es produeix una vaga general a tot el país i una insurrecció i revolució social a Astúries, Catalunya i al País Basc contra el govern de Lerroux: 1.335 morts. Des de 1922, s'edita a Barcelona la revista setmanal esportiva *Xut* que desapareixerà el 1936.

S'aprova una Llei de contrareforma agrària. Esclata l'escàndol de l'estraperlo. Decret a La Gaceta de Madrid (núm. 731, 23.IV). Es crea la Junta nacional d'educació física en un altre Decret (1814, 18.X) se suprimeix l'anterior entitat acabada de crear. La mitjana d'alçada de la Selecció Nacional de bàsquet era de 1,72 metres. Edició en espanyol *El juego y su significado* de F. J. J. Buytendijk.

El Partit Obrer Nacionalsocialista es converteix en la primera força política d'Alemanya. Gandhi inicia a l'Índia una vaga de fam contra el colonialisme anglès. Franklin D. Roosevelt és escollit president dels EUA: política del «new deal». Oliveira Salazar president de Portugal. III JJOO d'hivern a Lake Placid (EUA).

Hitler és nomenat canceller alemany; neix el III Reich i es liquida la República de Weimar (1919-1933). Es produeix el triomf dels nazis a les eleccions alemanyes quan aconsegueixen el 44% dels escons. Gandhi ingressa a la presó per la seva crida a la desobediència civil. Abolició de la «lleï seca» al EUA.

Es produeix la detenció i l'assassinat del líder de la guerrilla nicaragüenca Augusto Sandino. L'URSS ingressa a la Societat de Nacions. Itàlia aconsegueix, sota el mandat de Benito Mussolini, dos campionats mundials de futbol celebrats a Itàlia (1934) i a França (1938); aquest fet serà aprofitat per a la propaganda del feixisme per a les seves finalitats polítiques.

S'inicien les «purgues» a la URSS per ordre de Josef Stalin. Mor en accident aeri Carlos Gardel. Per les lleis de Nuremberg, es converteixen els jueus alemanys en ciutadans de segona categoria al país teutó. Chang Kai-Chek, president de la República xinesa. I campionat d'Europa de bàsquet a Ginebra, Letònia i Espanya subcampeona. Intents de boicot dels JJOO de Berlín.

INTERNACIONAL: X JJOO a Los Àngeles, marcats pel segell americà, es converteixen en un esdeveniment espectacular que a més aporta beneficis econòmics als seus organitzadors. Es funda la Federació internacional de bàsquet (FIBA).

ESPANYA: s'edita una obra de gran influència a l'Escola centra militar d'educació física de Toledo, *Ciencia y arte de la educación física* de Fco. Javier Fernández Trapiella. Surt la revista esportiva *El Campeón* (1932-1936).

INTERNACIONAL: L'INEP es converteix en Escola normal d'educació física i el seu director és E. Loisel. El rector (universitat holandesa de Leyden) Johan Huizinga llegeix «els límits del joc i del treball en la cultura». F. J. Buytendijk publica *Wessen und Sinn des Spiels*.

ESPANYA: es crea la càtedra de Fisiologia de la gimnàstica de la Facultat de medicina de San Carlos de Madrid: Escola d'educació física de San Carlos (Decret 12.XII). I campionat de Copa de bàsquet.

INTERNACIONAL: es funda a França la Fédération sportive et gymnastique du travail (FSGT), en el si de la qual s'aborda un tímid desenvolupament de l'esport obrer femení. Neix la Federació internacional de badminton (IBF). El pensador Marcel Mauss presenta «Les techniques du corps».

ESPANYA: nou pla d'estudis als instituts, els jocs i els esports substitueixen l'educació física (Decret 1562, 29.VIII).

INTERNACIONAL: E. Loisel publica *Les bases psychologiques de l'éducation physique* (es fan nombroses reedicions de l'obra). Raoul Fournier substitueix Philippe Tissier al front de la Lliga francesa d'educació física (exliga girondina) i l'arrel originària de la FIEP. Pierre de Coubertin exposa els seus fonaments ideològics de l'olímpisme en un missatge de ràdio que serveix de proclama dels Jocs Olímpics de Berlín.

ESPANYA: del 21 al 26 d'octubre, I Congrés Català d'Educació Física a Barcelona.

ANY**VIDA****ESPANYA****MÓN****EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS****1936**

Continua la seva trajectòria escolar al col·legi San José dels germans Maristes amb millors resultats escolars. Durant la contesa nacional, Logronyo està en territori controlat per les forces del general Franco.

Triomfa el Front popular a les eleccions legislatives. Amnistia de delictes polítics. Ocupació de les terres i escalada de la conflictivitat social. Es crea un grup parlamentari d'estudi sobre l'educació física i l'esport: proposició de Llei. Alçament de guarnició a Melilla. L'aixecament s'estén per tot el país. Inici de la guerra civil. Logronyo i tota la seva província en poder dels revoltats.

Importants victòries italianes a Abisínia. Pacte «antikomintern» entre Alemanya i Japó. Conferència internacional a Londres, on s'estableix la no-intervenció a la guerra civil espanyola. XI JJOO a Berlín, per primer cop s'encén i es trasllada la flama olímpica, des d'Olimpia, segons idea de Carl Diem fins a la seu. IV JJOO d'hivern a Garmisch (Alemanya).

INTERNACIONAL: La URSS crea el Comitè d'estat per a l'esport amb control del Consell de comissaris del poble. L'olimpiada popular (Barcelona) s'anul·la per l'aixecament militar espanyol. Georges Hébert publica *La education physique par le methode naturelle*. Leni Riefenstahl filma, amb ocasió dels JJ.OO. de Berlín, la seva obra mestra: *Olympia* (JJOO del 1936).

ESPANYA: La Generalitat crea l'Institut català d'educació física i esports (27.X); era de caràcter mixt i Solé i Damians en va ser el director. J. Ral i Banus publica *Resumen de educación física*.

1937

El 7 de febrer, en plena guerra civil, el pare de José María Cagigal és designat president de la Junta reguladora d'importació i exportació de la província de Logronyo.

Guerra civil espanyola: el 26 d'abril destrucció de Guernica per l'aviació alemanya al servei de les tropes nacionals. Al juny cau el País Basc en mans de tropes franquistes, el 21 d'octubre, amb la caiguda de Gijón i Avilés, desapareix el front del nord. El COE es transforma per Decret (27.VIII) del Ministeri d'educació nacional en Consell nacional d'esports.

Es presenta la nova fibra tèxtil «nylon» als EUA. Esclata la guerra xinojaponesa (1937-1945). F. D. Roosevelt és reelegit president dels EUA. S'organitza el 1938 el I campionat del món d'handbol en camp gran exterior, el vencedor del qual serà Alemanya (el 1966 es va celebrar el 7è i l'últim).

INTERNACIONAL: Mor a Lausanne (Suïssa) el fundador dels Jocs Olímpics moderns: Pierre de Coubertin. Se celebra la III Olimpíada obrera a Ambers (Bèlgica), en substitució dels Jocs Olímpics populars de Barcelona amb la participació per primer cop dels atletes soviètics.

1938

El 27 d'agost, Jesús Cagigal Gutiérrez de Ceballos, pare de José María, és nomenat Governador civil de Logronyo. Per aquest motiu, la família es trasllada del domicili conjugal a la residència oficial de la primera autoritat de la província: el Govern Civil. El 24 de novembre, el fill gran, Juan José, de 17 anys, Juanito, parteix com a soldat cap al front de batalla.

Guerra civil espanyola: el 30 d'abril, el president Negrín publica un programa de «tretze punts» per posar fi a la guerra. A l'Espanya franquista, el 3 de maig es restableix la companyia de Jesús. Si traïem les escaramusses de la sublevació i l'assalt a la fàbrica de tabacs per una columna de Pamplona a l'inici del conflicte, Logronyo roman en calma durant la guerra.

Hitler incorpora Àustria al III Reich i després s'annexiona el sudet i provoca la ruptura de Txecoslovàquia. Alemanya i Itàlia ofereixen suport militar a Franco. Apareixen les encíclics de Pius XI *Mit brennender Sorge* i *Divina Redemptoris*, dirigides contra el nazisme i el comunisme ateu. L'italià Gino Bartali aconsegueix el Tour (també l'assolirà el 1948).

INTERNACIONAL: Es crea l'Associació internacional de beisbol (IBA). La American physical education association es converteix en American association for health, physical education and recreation (AAHPER).

ESPANYA: Ricardo Villalba Rubio, fill del general José Villalba Riquelme, ministre de la guerra i fundador el 1919 de l'Escola central militar d'educació física de Toledo publica *Nociones teóricas para la educación física* (Burgos).

1939

José María desenvolupa al col·legi de San Carlos dels germans Maristes els seus primers anys de batxillerat, que corresponen als cursos 1938/39 i 1939/40, amb unes mitjanes molt altes, 9,5 i 9,2, respectivament. Neix l'última filla, Celia, amb ella es configura finalment la família amb un total de nou fills: quatre homes i cinc dones.

L'1 d'abril conclou la guerra civil espanyola. Es crea la Cartilla de racionament que durarà fins al juny de 1952. Espanya afirma la seva neutralitat a la II Guerra Mundial. Fundació del CSIC. Depuració dels cossos docents. A. Muñoz Grandes, secretari general del Movimiento, i P. Gamero, vicesecretari. S'aproven els estatuts de la Falange (Decret 31.VII): l'educació física i l'esport dependran de l'ens polític.

Firma del pacte soviéticoalemany. Inici de la II Guerra Mundial (1.IX). Hitler i Stalin es reparteixen Polònia. La URSS envaeix Finlàndia. Mor Sigmund Freud. Pius XII és escollit de nou Papa de l'Església catòlica (1939-1958). Dictadura de Batista a Cuba (1939-1959). I campionat de bàsquet, NCAA universitari (EUA) amb una participació total.

INTERNACIONAL: El sociòleg Norbert Elias publica la important obra de la sociologia figuracionista *Der Prozess der Zivilisation*.

ESPANYA: Es promulga la Llei de 28 de desembre per la qual es crea la Secció femenina que serà dirigida per Pilar Primo de Rivera. Surt a la venda el diari esportiu *Marca*.

ANY

VIDA

ESPANYA

MÓN

EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS

1940

El quart fill de la família Cagigal/Gutiérrez va jugar, amb gran afició, a la pilota basca a l'escola, a mà i amb pala, i al futbol, on figurava d'interior esquerre o extrem del mateix costat, ja que era esquerrà. José María i Fernando van ser els membres de la família més entusiastes de l'esport.

S'aprova la llei contra la maçoneria i el comunisme. Espanya passa de la neutralitat en la I Gran Guerra a la «no bel·ligerància» de la II Guerra Mundial. S'entrevisten Franco i Hitler a Hendaya. Abdicació d'Alfons XIII en favor de Joan de Borbó. L'atletisme femení, auspiciat per l'escàndol del transexual Maria/Jordi Torremadé que era campiona d'atletisme i bàquet, serà prohibit (1941-1960).

Gran ofensiva i triomfs espectaculars dels exèrcits de l'Eix sobre els Aliats a Europa.

INTERNACIONAL: Jocs Olímpics per a atletes menors de 18 anys a Tòquio amb 31 països.

ESPANYA: Llei de 6 de desembre, per la qual es crea oficialment el Frente de Juventudes, tots els alumnes de 1r i 2n ensenyament estan obligats a pertànyer a aquest. L'educació física a l'escola forma part exclusiva d'aquesta organització i així servia com a suport ideològic per a la formació política i educativa dels alumnes.

1941

Continua la seva trajectòria acadèmica durant 3r i 4t de Batxillerat, els cursos acadèmics 1940-1941 i 1941-1942, amb notes molt brillants: 9,1 i 8,1, respectivament. Els exàmens es feien a l'institut de batxillerat.

Un voraç incendi arrasa part de la ciutat de Santander (16.II), la ciutat natal del pare del nostre biografiat. Mor el rei Alfons XIII. Un decret de 22 de febrer estableix la direcció i el foment de l'esport a la FET i les JONS i es crea la Delegación Nacional de Deportes, sota la direcció de José Moscardó (1941-1956). Nou govern (19.V), José Luis de Arrese, secretari general del Movimiento.

El Japó entra en guerra contra la Gran Bretanya. Els alemanys envaeixen la URSS i trenquen així el pacte firmat amb ells. Atac japonès a Pearl Harbor i entrada dels EUA a la II Guerra Mundial.

ESPANYA: El Decret de 22 de febrer, en el seu article primer, diu «La dirección y el fomento del deporte se encomienda a la Falange Española Tradicionalista y de las JONS». També es defineixen les facultats de la Delegación Nacional de Deportes. Es creen (Decret, 2.XI), dins de la Escuela Nacional de Mandos José Antonio, la Escuela de Educación Física (Frente de Juventudes) i la Escuela de Educación Física Femenina Isabel La Católica (Sección Femenina) a Castillo de la Mota.

1942

José María incrementa la seva afició per la pràctica de l'esport a l'escola i, ocasionalment, participa als festivals esportius escolars i als Campeonatos del Frente de Juventudes, en les especialitats atlètiques de salt d'alçada i llançament de disc. Durant l'estiu practica la natació i agafa la bicicleta per fer grans passejades.

L'adulteri és inclòs en el codi penal. Llei d'exempcions fiscals per a l'església. Atemptat falangista a Begoña (Bilbao) en una cerimònia tradicionalista. Es crea el NODO: monopoli dels noticiaris cinematogràfics. El bàquet femení es converteix, degut a la prohibició de l'atletisme, en el principal esport femení. José Ortega y Gasset: «Prólogo '20 años de caza mayor' del conde de Yebes».

II Guerra Mundial (1939-1945): victòria aliada a El Alamein (nord d'Àfrica), batalla d'Stalingrad i batalla de Midway al Pacífic. Merleau-Ponty publica *L'estructure du comportement*. El 1913 neix la Internacional Deportiva Obrera. Es va reconstruir el 1920 i el 1943 (el 1981: XVI Congrés de Lisboa; es denomina Comité Sportif International du Travail).

INTERNACIONAL: Maurice Baquet publica *L'education sportive*.

ESPANYA: Ordre al BOE (16.X.1941), per la qual es determina l'ensenyament de l'educació física als centres de 1r i 2n ensenyament a partir de 1941-1942. Ordre (27.IV), per la qual es crea la Junta Central de Cultura Física del Ejército. Es publica una Ordre al BOE (13.VIII), per la qual s'estableix un reglament per a la Junta de Educación Física y Deporte. Segona edició de *Ciencia y Arte de la Educación Física* (Javier F. Trapiella).

1943

Durant aquesta etapa, José María combinava els estudis amb la pràctica de l'esport i la seva afició a la música, especialment el cant, que desenvolupava fonamentalment d'òida, ja que no tenia estudis. Arriba a Logroño un boxador italià, Broqui. Amb els seus ensenyaments, un grup de nois aconsegueixen ser campions amateurs. Ell va a veure els entrenaments i agafa una gran afició per la boxa.

S'inauguren les Corts. Franco respon negativament a una petició de transmissió de poders feta per Joan de Borbó. Llei d'ordenació universitària. El govern abandona la «no bel·ligerància» i es declara neutral en la II Guerra Mundial. Repatriació de la División Azul. I Copa d'Espanya femenina de bàquet. La DND edita el *Boletín Oficial de la Delegación Nacional de Deportes*.

Caiguda del govern de Mussolini. Conferència aliada entre Stalin, Roosevelt i Churchill a Teheran. J. P. Sartre a *El ser y la nada* refusa la metafísica de les essències en el nom de la dignitat i llibertat humanes. El papa Pius XII aprova l'empresa dels capellans obrers. Primer Congrés Panamericà d'Educació Física a Rio de Janeiro.

ESPANYA: S'estableix l'Ordre (28.II), per la qual es defineix la plantilla de funcionaris del Frente de Juventudes i a l'Ordre (8.IV) es crea el Reglamento del Servicio Nacional de Instructores del Frente de Juventudes. Aquests reben una formació premilitar, política i d'EF i l'esport (l'estatut constituïu de la Falange i les JONS recull entre les seves competències l'EF i l'esport). I Congrés Nacional d'Educació Física a Madrid de l'1 al 17 d'octubre.

ANY

VIDA

ESPANYA

MÓN

EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS

1944 En un campionat juvenil de pilota per parelles celebrat a Logronyo (el seu company era Sevilla), pensaven ser campions i van ser eliminats a les semifinals. Va ser el més gran fracàs esportiu segons va declarar el 7 de novembre de 1965 en una entrevista al diari *Amanecer* de Saragossa. El 18 de desembre, el seu pare cessa com a Governador civil de la província.

A l'octubre «el maquis», una força expedicionària de 4.000 homes armats organitzada pels comunistes, s'introdueix a Espanya. José Ortega i Gasset publica a la *Revista de Occidente* (que ell mateix havia fundat) el seu treball «Sobre la caça». S'edita a Madrid el diari esportiu *Gol*. A Barcelona, s'edita la revista setmanal *Vida Deportiva* (1944-1964).

El 6 de juny es produeix el desembarcament de Normandia. Creació del Fons monetari Internacional. Se celebra a Lausana (Suïssa) el 50è aniversari de la fundació del COI (1894-1944). L'alemany Carl Diem cessa com a director de l'institut olímpic internacional.

ESPANYA: Fabricio Valserra, pseudònim d'A. Vilà i L. Menéndez, publiquen una *Història de los deportes* de 444 pàg. Decret (29.III) pel qual l'educació física es converteix en matèria obligatòria a la universitat. Ordre (23.VI) per la qual es crea la Junta nacional d'educació física a la universitat. Ordre (20.VII) pel qual es crea el càrrec d'inspector nacional d'educació física. Decret (9.XI) pel qual s'estableix l'educació física a les escoles especials.

1945 Els Cagigal/Gutiérrez es traslladen, a l'octubre, a viure a Madrid. Quan José María acaba el batxillerat, d'acord amb el seu tutor, el Pare Viana, comunica als seus pares el seu desig de continuar la carrera de jesuïta i ingressar al seminari. Després de llargues meditacions entre José María, els seus pares i el Pare Viana, decideixen esperar un any abans de fer efectiva la seva decisió.

Durant l'any, es produeix una continuada secada que va originar un pronunciat descens de la producció agrària que va donar lloc a una època de fam generalitzada. S'edita un manifest de Joan de Borbó en el qual exhortava Franco perquè abandonés el poder. Butlletí de FET i de les JONS que publica l'estatut orgànic de DND (Ordre 7.VI). Surt la revista esportiva setmanal *El Once* (Barcelona, 1945-1968).

Se celebra la conferència de la alta. Estats Units llança dues bombes atòmiques sobre Hiroshima i Nagasaki. Conclou la II Guerra Mundial amb un balanç de 60 milions de morts. Conferència de Postdam per reorganitzar el mapa polític d'Europa. Es funden l'ONU (26.VI), la UNESCO (16.XI) i la UNICEF. Triomf de Perón a l'Argentina.

INTERNACIONAL: El Papa Pius XII realitza un important discurs als esportistes italians. M. Merleau-Ponty publica *Phénomologie de la perception*.

ESPANYA: Es promulga la Llei (17.VII) d'educació primària. Ordre (12.IX) per a professors ajudants d'educació física. Decret (9.XI) pel qual s'estableix l'educació física als centres d'ensenyament superior tècnic. El Front de joventuts edita *La Cartilla Escolar de Educación Física*. Juan Becerril publica el llibre de poesies *Decathlón*.

1946 José María va iniciar els estudis de la carrera de Dret a la Universitat complutense i realitza el primer curs 1945-1946 amb resultats satisfactoris. En aquesta època, la seva afició per la música és gran; participa en diverses corals i en un concurs de ràdio. Quan conclou l'any acadèmic, renova la seva intenció d'ingressar a la companyia jesuïta i a la tardor, entra en el seminari de Loyola.

L'assemblea de l'ONU condemna el règim de Franco. Manifestació a la plaça d'Orient de Madrid contra l'ONU i en suport de Franco. Conferència de José Ortega i Gasset a l'Ateneu de Madrid, després del seu retorn a Espanya. Es crea el Patronato de Apuestas Mutuas Deportivo Benéficas: les travesses. I Lliga nacional de bàsquet (1946-1947). Luís Bombín: *Historia, ciencia y código del juego de pelota*.

Harry Truman nou president nord-americà (1945-1953). J.P. Sartre publica *L'existencialisme és un humanisme*. Es crea l'Associació Internacional de Boxa Amateur (AIBA) i la Federación Internacional de Bàsquet (IHF). Neixen a Itàlia les apostes futbolístiques, els «totocalcios», que seran imitades per altres països.

INTERNACIONAL: Els representants de les forces armades de les nacions aliades creen el «Consell de l'esport de les forces aliades» que el 1948 se substituirà pel CISM. El suec S. Edstrom (1946-1953) succeeix el noble belga Henri de Bailllet Latour (1925-1942) al front del COI. G. Hebert publica *Le sport contre l'éducation physique*.

ESPANYA: Es publica l'Ordre: pla d'estudis per a escoles de Magisteri amb 5 hores setmanals d'educació física per a cada curs.

1947 José María Cagigal es quedarà a la Companyia de Jesús gairebé quinze anys, des dels 19 anys fins als 33, pràcticament tota la seva joventut. Durant aquest llarg període es dedicarà a l'estudi, la reflexió intel·lectual i la meditació espiritual. Al final d'aquest procés, el nostre home serà un home format i preparat per a l'assalt de la vida.

Decret-llei de repressió dels delictes de banditatge i terrorisme. Es produeix una vaga massiva a Biscaia i Guipúscoa, la primera després de la guerra. Se celebra un referèndum per aprovar la Llei de Successió que defineix Espanya com a Reino i que és referendada per un 92% de vots. Mort de Manolito a la plaça de Linares. Surt la revista setmanal *Barcelona Deportiva* (1947-1963).

S'assen tenen les bases de la denominada «doctrina Truman»; la defensa dels països amenaçats pel comunisme de la URSS, i inici de la «guerra freda». Plan Marshall d'ajut dels EUA per reconstruir Europa. Espanya queda fora del Pla per refús al règim franquista. Constitució italiana amb disposicions econòmiques i socials de dret del ciutadà.

INTERNACIONAL: Carl Diem (1882-1962) reobre a Colònia la *Sporthochschule* i la situa entre els millors centres del món. Neix la Federació internacional de Voleibol (FIVB). Es crea la Federació internacional d'esport universitari (FISU). A Viena s'edita la revista *Leibesübungen und Leibeserziehung* i a Lieja la *Revue de l'Education Physique*.

ESPANYA: Ordre (26.II) sobre l'educació física a les escoles de Magisteri. Ordre (10.X). Modificació d'estatuts de la DND.

1948 Durant els dos primers anys d'estada a l'Orde es desenvolupa el noviciat. En concloure la fase d'aquest any, jura els vots perpetus que es coneixen com la 1a aprovació. En aquest període s'estudia en profunditat el llatí i el grec, s'efectuen exercicis espirituals, s'apliquen sistemes durs d'autocrítica i es dediquen llargues hores a la meditació.

1949 Inicia el període de formació conjunta conegut com el juniorat (1948-1949) que durarà tres anys. Presenta un recurs d'inutilitat a la Junta de Classificació i Revisió de la Caixa de Reclutes núm. 52 de Bilbao, al·legant un greu defecte de vista. El 24 de maig se l'eximeix de l'obligació de fer el servei militar.

1950 Al Juniorat estudia art, literatura, economia, mitjans de comunicació (ràdio i televisió) filosofia i altres matèries, però sempre adaptant el contingut d'aquestes matèries al món religiós.

1951 Conclou aquest segon període de la formació ignaciana, dotat d'un intens programa acadèmic basat en les matèries d'humanitats. En aquesta etapa s'estudia retòrica, dramàtica, expressió lingüística i idiomes moderns (alemany, anglès i francès), entre altres disciplines integrades a l'humanisme cristià.

El president Truman dels EUA decideix no incloure Espanya entre els beneficiaris del Pla Marshall. Es firma un protocol entre Franco i Perón pel qual es canalitzaran les trameses argentines dels pròxims anys. El príncep Juan Carlos surt de Lisboa amb direcció a Madrid per iniciar els seus estudis a la capital d'Espanya. Primera onada d'estrangers al bàsquet, principalment portoriquenys.

Se sancionen a 21 alts càrrecs militars per firmar un manifest monàrquic. Primera prova del tren Talgo a Nova Jersey (EUA), tren articulad ideat per l'enginyer espanyol Alejandro Goicoechea; a Espanya es posa a prova en la línia Madrid-Irún. Llei (16.VII), regulació de l'ensenyament mitjà i professional. II Assemblea Nacional de Professors d'educació Física (Madrid, 18-19.IV).

Els Estats Units concedeixen a Espanya un crèdit de 62,5 milions de dòlars. L'ONU revoca la seva decisió de 1946 contra el règim de Franco. Espanya entra a l'Organització Mundial de l'Agricultura. Es crea l'empresa automobilística SEAT. Espanya participa amb èxit (4t lloc) al Campionat del món de futbol de Brasil.

S'assoleixen, per primera vegada, els nivells de producció agrícola de la preguerra, degut, entre d'altres factors, a una collita extraordinària. Es reforça la inversió privada. El congrés nord-americà concedeix un crèdit a Espanya de 100 milions de dòlars. Franco reorganitza el seu govern; reapareix el lloc de ministre secretari general del Movimiento amb Raimundo Fernández Cuesta.

S'anuncia l'invent del transistor. Tractat de Brussel·les que assenta les bases de la UEO. Proclama d'independència de l'estat d'Israel, 1a guerra araboisraelí. Declaració de Drets Humans de la ONU. XIV JJOO de Londres amb prohibició expressa de participació dels atletes dels països vençuts en la II Guerra Mundial. V JJOO. Hivern a Saint Moritz.

El Vaticà excomunica els catòlics que siguin del Partit Comunista. Neix el COMECON. A Occident es funda la OTAN. Tractat de Londres: neix el Consell d'Europa. Herbert Marcuse publica *Razón y revolución* i George Orwell 1984. Constitució de la RF d'Alemanya: grans avenços socials. Ciclisme: era de Fausto Coppi. Moren en un accident aeri els futbolistes del Futbol Club Turín.

Mao Tse Tung i Stalin firmen un pacte d'amistat. Guerra de Corea (1950-1953). Es dicta l'encíclica *Humani Generis*, per la qual s'aconsella als fidels catòlics de seguir la filosofia teològica coneguda com a tomisme. IV campionat del món de futbol al Brasil amb triomf final d'Uruguai. I campionat del món de bàsquet a Buenos Aires.

S'inaugura als EUA la televisió en color. Albert Camus a *El hombre rebelde* es pregunta per la naturalesa de la llibertat. Mor el filòsof Wittgenstein, la primera obra del qual va representar el punt de partida del neopositivisme lògic, derivat del Cercle de Viena. S'inaugura l'era del boxador «Sugar» Ray Robinson i el corredor de cotxes Juan Manuel Fangio.

INTERNACIONAL: Es crea a Luxemburg la Federación internacional del deporte universitario (FISU) amb seu a Brussel·les. S'inauguren els Jocs esportius per a minusvàlids a Anglaterra, denominats Jocs de Stoke Mandeville, hospital que va generar el moviment paraesportiu sota l'impuls de Ludwig Guttman.

ESPANYA: El professor Luis Agosti publica una obra important titulada *Gimnasia educativa*.

INTERNACIONAL: Es crea l'Associació Internacional d'Educació Física i l'Esport Femení (PESGW). Pierre Seurin publica *Vers une Education Physique Méthodique*. EUA: Unió de les lligues professionals de bàsquet NBL i BBA = NBA. Reorganització de l'esport a la RF d'Alemanya. Carl Diem publica *Wesen und Lehre des Sports und Leibeserziehung*.

ESPANYA: Es crea el Col·legi Oficial de Professors d'Educació Física (COPEF) i edita la *Revista Española de Educación Física*. Rafael Chaves publica amb èxit *Manual de Juegos para la Educación Física*.

INTERNACIONAL: La societat d'antics alumnes de l'ENSEP de París i l'administració pública de l'educació física i l'esport funden, al juliol, la revista *EPS*. La LFEP (Ligue Française d'Education Physique) funda la revista trimestral *L'homme Sain* (des de 1972 és *FFEPGV* i el 1982 editarà la revista *Loisirs/Santé*). Es crea a Leipzig la Universitat de Cultura Física (RDA).

ESPANYA: Decret (24.III) sobre els estatuts d'educació física a l'ensenyament mitjà i professional.

ESPANYA: Decret (19.X) sobre la participació d'entitats benèfiques al Patronato de Apuestas Mútuas Deportivo Benéficas: «El 3% se destinará a la EF, construcción de instalaciones deportivas y ayuda a los deportes modestos». Amb aquest percentatge se subvencionarà la Junta Nacional de Educación Física i la Delegación Nacional de Deportes. Surt l'obra *Atletismo práctico* (1950) de Giovanni Battista Mova, entrenador nacional del Frente de Juventudes.

1952 Al seminari de la Companyia de Jesús a Oña (Burgos) inicia els seus estudis de filosofia pura (curs 1951-1952). Els estudis de filosofia eren bàsicament la filosofia tomista, que és l'oficial de l'Església catòlica, la qual serà suport de la teologia posterior. La llengua bàsica i oficial seran el llatí, però a més s'utilitzaven dues llengües modernes, alienes a la pròpia. A causa de les seves dots com a cantant i la seva afició a la música, se'l coneix com a *golondrón*.

1953 Al seminari d'Oña, que tenia magnífiques instal·lacions esportives, Cagigal practica amb passió els seus esports preferits: el joc de pilota amb pala i el futbol. Malgrat tot, durant la seva estada allí, ell mateix va propiciar un desmuntament de terres per adequar una pista de *footing* i unes rampes per als llançament de pes i disc.

1954 Després de tres anys d'estudi (1951-1954) conclou la tercera fase dels estudis per a jesuïta amb l'obtenció del títol de llicenciat en Filosofia per la Facultat de filosofia del Col·legi Máximo oniense de la Companyia de Jesús, titulació que serà expedida el 20 de gener de 1955. Al setembre d'aquest any, s'incorpora a la seva nova destinació, el col·legi jesuïta San José de Valladolid.

1955 Al col·legi jesuïta San José estarà un total de tres anys (1954-1957) com a professor d'humanitats i coordinador d'esports d'aquest important centre escolar de Valladolid. Aquesta experiència està prevista en el llarg procés de formació jesuïta i té com a finalitat contactar amb la realitat exterior i fer pràctiques docents i organitzadores després de vuit anys d'aïllament.

Supressió del racionament de pa i obertura en la llibertat de preus, comerç i circulació de productes alimentaris. S'aprova el Pla de Badajoz. El 27 de maig se celebra a Barcelona el Congrés Eucarístic Internacional. Espanya és admesa a la UNESCO. Ordre del 7 de juliol sobre la firma del títol d'educació física.

El concordat signat amb el Vaticà i l'acord entre Espanya i els EUA sobre cooperació militar consolida el règim franquista. S'aprova la Llei d'ordenació de l'ensenyament mitjà, és a dir, es reforma el batxillerat. Estrena de la pel·lícula *Bienvenido Mr. Marshall* de Bardem i Berlanga. Llei de 26 de febrer sobre ordenació de l'ensenyament mitjà.

Amb el suport americà, s'aconsegueix una reactivació del sector industrial espanyol. El Cap de servei d'educació física de la Universitat de Madrid, comandant mèdic, Juan José Gómez-Sigler publica *Guia del deportista* (pròleg de José Moscardó Ituarte, delegat nacional de la Delegación Nacional de Deportes).

Mor José Ortega i Gasset i el seu enterrament adquireix una significació política d'oposició al règim. Fundació de la SEAT a Barcelona. Espanya entra a l'ONU. El Jocs mediterranis (Barcelona), èxit de l'organització i bon resultat esportiu. Ordre (29.III): qualificació de FEN i l'EF com a matèria. Joaquín Agulla publica *Cartilla del deporte en orientación*. Surt la revista setmanal *Barça*.

Moren el filòsof B. Croce i el filòsof J. Dewey. Primeres explosions de bombes-hidrogen al Pacífic (EUA). Egipte: presa del poder d'A. Nasser. JJOO de Helsinki, hi participen per primera vegada els atletes soviètics (guerra freda). JJOO d'hivern a Oslo. Es crea a Alemanya de l'Est un Comitè d'estat per a l'esport i la cultura física.

Mor Stalin. Isabel·la II, reina d'Anglaterra. D. Eisenhower és escollit president dels EUA (1953-1961). Assalt al quarter de Moncada i inici de la Guerra civil a Cuba. Es posa en marxa la xarxa d'Eurovisió. H. Marcuse publica *Eros y civilización*. Edmund Hillary i el sherpa Tenzing Norgay conquereixen per primera vegada l'Everest.

Es reuneix la II Assemblea del consell mundial d'esglésies. S'estrena *La strada* de Federico Fellini, sorgeix com a força del neorealisme italià. E. Hemingway és nomenat Premi Nobel de literatura. V campionat del món de futbol a Suïssa amb triomf d'Alemanya.

Mort d'Albert Einstein. Es crea el Pacte de Varsòvia entre els països del bloc comunista europeu. Conferència de Bandung, reunió de 29 països del que s'anomenarà el Tercer Món. Un cop d'estat enderroca el Govern de Perón (Argentina). Mor l'emblemàtic actor americà James Dean. Catàstrofe a la carrera de cotxes de Le Mans.

INTERNACIONAL: Neix la Lliga internacional de gimnàstica moderna (LIGM) que agrupa escoles austríaques, alemanyes, holandeses, etc. de gimnàstica femenina. I Congrés Llatí d'Educació Física realitzat a Burdeus. Es reorganitza la World Confederation of organizations teaching profession (WCOTP). Neix l'Escola superior alemanya per a la cultura física (DHFK) a Leipzig. L. Guttman desenvolupa a Anglaterra el moviment esportiu per discapacitats físics.

INTERNACIONAL: constitució oficial de la IAPESGW a París. El filòsof alemany F. J. J. Buytendijk publica *Das Fussballspiel*. Gimnàstria de Rotterdam. La FIGL, a proposta de J. G. Thulin es converteix en FIEP (a França la LFEP es transforma en FFGE).

ESPANYA: Decret (13.V) sobre l'ensenyament obligatori de l'educació física. Ordre (7.VII) sobre cursos a l'Escola central educació física. Rafael Chaves publica *Gimnasia aplicada al deporte y juegos predeportivos*.

INTERNACIONAL: el jesuïta alemany Hugo Rahner publica *Der Spielende Mensch* («l'home lúdic») i Leo Gabriel «Ist Sport eine Wissenschaft?».

ESPANYA: J. J. López Ibor publica «Significación psicológica del juego y deporte en la educación física y la personalidad» en la revista *Atenas*. Ordre (21.VII) per a la formació de plantilles de professors d'educació física en centres de formació professional. Circular (13.X) de prohibició de la coeducació a escoles privades.

INTERNACIONAL: Pius XII (9.XI) ofereix un discurs conceptual sobre els valors de l'esport al Centre esportiu italià. B. Guillemin publica *Le sport et l'éducation* i E. Loiset, *Les bases psychologiques de l'éducation physique*. S'edita per primer cop: *Guinness book of records* i a París, la revista *EPS*.

ESPANYA: La secció Femenina (M. J. Inchausti - C. Gutiérrez Salgado) edita *La educación física femenina*, text oficial d'escoles de magisteri.

1956 En aquest període, Cagigal donarà classes de llatí, filosofia, literatura, i com a responsable màxim d'esports, participarà amb èxit als Campionats nacionals escolars en què va aconseguir el triomf absolut. Inicia els estudis de Diplom en psicologia i psicotècnica (1956-1957) a la Universitat de Madrid. Dóna algunes conferències sobre el tema esportiu.

1957 Inicia el curs 1956/1957 el procés de convalidació dels seus estudis d'humanitats realitzats a l'Orde amb la finalitat d'obtenir el títol de llicenciat en Filosofia i lletres. L'11 de juny, publica a l'editorial Taurus la seva primera obra escrita de 374 pàgines: *Hombres y deporte*. Obté el Premi nacional de literatura esportiva de la Delegación nacional de Educación Física y Deportes.

1958 Viu a la casa jesuïta de Madrid (1957-1958) i conclou els estudis de llicenciat en Filosofia i lletres. Obté la 2a aprovació de l'Orde. Aconsegueix el grau mig de llengua anglesa a The Mangold Institute. Organitza amb Miguel Pernavieja la creació de la revista d'estudis esportius *Citius, Altius, Fortius*. Torna al centre d'Oña per iniciar el 1r curs de teologia (1958-1959).

1959 Un cop conclosos els seus compromisos acadèmics i religiosos, obté la 2a aprovació de l'Orde. Surt el primer número de la revista *Citius, Altius, Fortius*, Miguel Pernavieja és el director i Cagigal apareix com a subdirector, amb articles d'ambdós. Demana permís per continuar els seus estudis a Innsbruck, on donaven classes els famosos germans Rahner, però se l'envia ala Facultat de Sankt Georgen de Frankfurt.

Any de crisi econòmica per al país. Enfrontaments a la Universitat complutense de Madrid. Pedro Laín Entralgo és destituït del seu lloc de rector. Es produeix la primera emissió de TVE. José Antonio Elola-Olaso (1956-1966) substitueix Moscardó a DND. Ordres (17.V/26.VI), nou nom i creació de la Secretaria tècnica de la delegació nacional d'esports. Samaranch com a cap de la delegació espanyola dels JJOO a Cortina d'Ampezzo.

Es provoquen vagues d'estudiants a Madrid i a Barcelona. Amb l'ingrés de ministres tecnòcrates i de l'Opus Dei al Govern: López Rodó, Ullastres, Navarro Rubio, s'inicia un gir tecnocràtic del règim. José Solís Ruiz, ministre Secretario general del Movimiento (1957-1969). SEAT treu el popular «siscents». Es reinicia amb continuïtat la Liga Nacional de Baloncesto (1956-1957).

Conveni d'incorporació d'Espanya a l'OECE. Firma d'un Decret-Llei pel qual Espanya s'incorpora al Fons monetari internacional i al Banc mundial. Es promulga per les Corts la Llei de principis fonamentals del Movimiento. Creació de les Juntas provincials d'EF el 1968. Delegacions provincials d'EF i esport. Acisclo Karag publica el *Diccionario de los deportes* (Barcelona, 6 volums).

Neix l'ETA. L'1 d'abril Franco inaugura el Valle de los Caídos. S'anuncia el Pla d'estabilització econòmica. S'aprova la Llei d'ordre públic. Franco rep el president americà Eisenhower a Madrid. Severo Ochoa aconsegueix el Premi Nobel de Medicina. Mor en accident d'aviació el gimnasta Joaquín Blume, campió d'Europa. Federico Martín Bahamontes guanya el Tour de França.

El Marroc s'independitza de França i Espanya. Alçament popular d'Hongria i invasió soviètica. Crisi del Canal de Suez. «Rock and Roll»: es produeix un escàndol als EUA per un programa de televisió en el qual actua Elvis Presley. JJOO de Melbourne: Espanya no hi participa en protesta per la invasió soviètica. VII JJOO d'hivern a Cortina d'Ampezzo (Itàlia).

Firma del Tractat de Roma pel qual neix la Comunitat econòmica europea (CEE). La URSS llança el primer satèl·lit artificial de la història: l'*Sputnik I*. A. Camus: Nobel de literatura. S'obra l'era de Jacques Anquetil com a gran campió de ciclisme (5 tours). Se celebra la I Copa d'Europa de bàsquet (1957-1958).

Es produeix el llançament de l'«Explorador I», primer satèl·lit artificial americà. Manifestació contra la bomba atòmica: inici del moviment pacifista. Es crea la NASA. El Lévi Strauss aplica les teories saussurianes en *Antropología estructural*. Joan XXIII escollit Papa (1958-1963). Accident aeri del Club de futbol del Manchester United. Brasil campió del món de futbol.

L'1 de gener Fidel Castro entra a l'Havana, es produeix el triomf de la revolució castrista. Nikita Jruschov visita els EUA. L'estació soviètica Lunik III transmet fotografies de la cara oculta de la Lluna. I edició de la Copa de la UEFA (1958-1959) amb triomf del Futbol Club Barcelona.

INTERNACIONAL: II Congrés Llatí d'Educació Física organitzat sota el patrocini de la FIEP. B. Bloom dirigeix i publica la *Taxonomy of educational objectives* i Pierre Seurin publica «L'education physique et sportive» a l'*Homme Sain*.

ESPANYA: I Copa d'Europa de clubs de futbol amb el triomf del Reial Madrid. Apareix l'estil espanyol de llançament de javelina amb resultats sorprenents; és prohibit per la IAAF.

INTERNACIONAL: J. Teissié (1957-1959) publica *Essais d'une systematique*, recerca d'un mètode d'educació esportiva i C. Pearson *A classroom teacher guide physical education* (traducció el 1964). Carl Diem publica *Poesie des sports*.

ESPANYA: L'Escola d'educació física femenina es trasllada a Madrid dins de l'Escola d'especialitats Julio Ruiz de Alda. Decret (31.V): nou Pla d'estudis d'ensenyaments mitjans. M. Álvarez Lastra-A. Valentín Rubio editen (1958) *Educación física para la juventud* (de 10 a 18 anys) en 6 volums.

INTERNACIONAL: es crea a París el Consell internacional d'educació física i la ciència de l'esport (CIEPSS). Surt a París la revista *L'Education Physique*. Roger Caillois publica *Les jeux et les hommes* i Josef Recla, *Wissenschaftliche Arbeiten über Leibesübungen*. Campionat del món de futbol a Suècia. I Kongress für Leibeserziehung (R. F. Alemanya). Josef Recla organitza el Congrés internacional de Graz (Àustria).

ESPANYA: Rafael Chaves publica el *Manual de educación física escolar*.

INTERNACIONAL: en el si de la WCOTP (World confederation of organizations of teaching profession) neix el Consell internacional de salut, educació física i la recreació (ICHPER). K. Heinilä (Finlàndia) publica *Leisure ans sports* i Anne Marie, *Seybold Pädagogische prinzipien Leibeserziehung*. A la dècada dels cinquanta, s'editen a les dues alemanyes grans revistes: *Theorie und Praxis der Körperkultur* (Leipzig), *Die Leibeserziehung* (Schondorf), *Olympisches Feuer* (Frankfurt), etc.

ANY

VIDA

ESPANYA

MÓN

EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS

1960 Incrementa la seva col·laboració com a director espiritual i assessor psicològic a la residència Joaquín Blume. A Alemanya, aprèn alemany i coneix el sistema esportiu alemany. Des de Milà, mentre assistia a un congrés de psicologia, veu els Jocs Olímpics de Roma per televisió i redescobreix l'esport d'elit. Publica un segon article a *Citius, Altius, Fortius* i imparteix classes al II i III Curs nacional de medicina de l'esport.

1961 Gran crisi vocacional. Durant el quart curs semestral de teologia, sol·licita la seva renúncia a l'Orde i el seu desig de secularitzar-se que formalitza el juny d'aquell any. Professor laic de segon ensenyament al col·legi Claret de Madrid. El seu pare demana a José Antonio Eola un lloc a la Delegació d'esport per al seu fill i l'anomena Secretari general tècnic de DND; com a tal, participa en la preparació de la Llei d'educació física, que s'aprova el 23 de desembre.

1962 Al gener i al febrer, és enviat a una comissió d'estudi per la Delegació nacional d'esports a Alemanya, Suècia i Itàlia per conèixer *in situ* els instituts superiors d'educació física. A la seva tornada, és l'encarregat d'organitzar i planificar la posada en marxa de l'INEF. Participa en la fundació de l'AIESEP a Lisboa. Inicia el seu cicle internacional amb ponències i conferències a l'estranger.

1963 És nomenat Subdelegat nacional d'educació física i esports. Per primera vegada en un simposi internacional, organitza la secció de psicologia de l'esport al Congrés Internacional de Medicina de l'Esport (FIMS) de Barcelona. En l'àmbit internacional, pertany als comitès directius de l'AIESEP, CISM i ICSPFT i participa en el Consell d'Europa d'educació física. A Espanya, és membre de la Comissió permanent del COE (1961-1967).

L'emigració, el turisme i les inversions de capital estranger es configuraran com les tres variables sobre les quals s'assenta el creixement econòmic de l'arrencada espanyola. Miguel Pernavieja publica «El deporte en la literatura clásica». Primer edició de la Copa intercontinental de clubs de futbol amb el triomf del Reial Madrid. Samaranch cap de la delegació dels JJOO. Llei sobre professorat femení d'educació física.

Es produeix la primera acció terrorista d'ETA, que es descobreix a temps. Apareix a la Universitat la FUDE. S'aprova el Pla nacional d'habitatge per al 1961-1976. *Viridiana*, de Luis Buñuel, és prohibida per la censura, però triomfa fora del país. Manuel Santana obté el premi al millor esportista i arrossega una legió d'aficionats al tennis. Llei sobre la Delegación Nacional de Juventudes.

Neix la Comisaría del Plan de Desarrollo. Continuen les manifestacions i assemblees a les universitats de Barcelona i Madrid. També comencen vagues a les zones industrials del nord del país que aviat s'estendran. L'oposició al règim es reuneix a Múnic. S'organitza el minibàsquet de forma oficial. Espanya pionera mundial de la difusió d'aquest esport. F. Delgado León publica *Deporte y la vida española*.

Protesta internacional per l'execució de J. Grimau. Firma de l'Acord general d'aranzels i de duanes i comerç (GATT). Decret que estableix el salari mínim en 60 ptes. S'aprova el I Pla de desenvolupament. Pel Decret (10. VIII), el 22% de les travesses serà per a la DNEF i l'esport, aquesta disposava d'un pressupost de 226 milions. Camilo José Cela publica *Once cuentos de futbol*.

Comercialització de la píndola anticonceptiva. Neix l'OPEP. JJOO de Roma, els primers televisats (CBS de TV va pagar 394 milions de dòlars) i així van donar cabuda a milers d'espectadors. François Mauriac des de *L'Express* anomena al segle XX el «segle de l'esport». JJOO d'hivern a Squaw Valley (Califòrnia). Nous tornejos de futbol: Copa intercontinental, Copa Libertadores i Copa de Europa de seleccions.

Construcció del mur de Berlín. John F. Kennedy és escollit president del EUA (1961-1963). L'astronauta Yuri Gagarin es converteix en el primer home llançat a l'espai. Hassan II, nou rei del Marroc. L'encíclica *Mater et magistra* dicta que el cristianisme no té por a la confrontació amb el món modern. I edició de la Recopa de futbol.

S'inaugura el Concili vaticà II (11.I). Crisi dels míssils a Cuba. La música moderna (el «pop») apareix amb força arreu del món: es gesta la dècada prodigiosa. La música es converteix en un dels fenòmens socials més importants del planeta. Campionat del món de futbol a Xile. Esport d'elit: s'introdueixen els «tests» del sexe.

Pacem in terris serà l'encíclica-testament de Joan XXIII. El succeirà Pau VI (1963-1978). Fundació de l'Organització per a l'unitat africana (OUA). És assassinat a Dallas el president John F. Kennedy. El filòsof T. Adorno publica *Tres estudios sobre Hegel*. S'obre l'era del boxejador Cassius Clay (de 1964 a 1967 i 1974).

INTERNACIONAL: es crea a Roma el Consell internacional d'educació física i esport (CIEPS) lligat a la UNESCO. Carl Diem publica *Weltgeschichte des Sports und der Leibeserziehung*. L. Picq-P. Vayer publiquen *Education psychomotrice et arriétion mental*. Primers Jocs paralímpics. S'edita a Suècia *Gymnastik Musik* origen de la gimnàstica jazz (Mónika Beckman).

ESPANYA: J. L. Fernández Martínez publica *La técnica de la EF para Escuelas de magisterio* i Miguel Pernavieja presenta «Francisco de Amorós, el 1r gimnasiarca español» a la revista *Citius, Altius, Fortius*.

INTERNACIONAL: Jean Le Boulch publica en EPS «Esquisse d'une méthode rationnelle et expérimentale d'éducation physique». Fundació de l'Acadèmia olímpica internacional (AOI) amb seu a Olímpia. II Kongress für Leibeserziehung a Göttingen (Alemanya Federal).

ESPANYA: Llei d'educació física —Llei Eola— (23.XII) que contempla la creació de l'INEF i l'Escola de medicina esportiva i proclama el predomini de l'INEF sobre les escoles d'educació física que hi ha.

INTERNACIONAL: neix a Lisboa l'Associació internacional d'escoles superiors d'educació física (AIESEP). Exposició monogràfica sobre disseny en l'esport al Museu d'Art Modern de Nova York. J. Le Flochmoan publica *La genèse des sports*. W. Umminger, *Helden Götter Uebermenschen* (a Espanya s'editarà el 1964) i J. Dumazedier, *Vers une civilisation du loisir?*

ESPANYA: Miguel Pernavieja publica a *Citius, Altius, Fortius* «Educación física en España. Antecedentes histórico-legales».

INTERNACIONAL: surt a Stutgart la revista internacional *Gymnasion*, oficialment sota l'ICHPER. Peter C. Macintosh publica *Sport in society* i Ferruccio Antonelli, *Psicologia e psicopatologia dello sport*.

ESPANYA: aprovació de l'Estatut constitutiu de l'INEF. Decret pel qual es crea la Junta nacional d'Educació física. Decret per a l'exempció fiscal per al foment de l'esport aficionat. Reforma d'estatuts de les federacions esportives.

ANY

VIDA

ESPANYA

MÓN

EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS

1964 L'1 d'abril se li concedeix la placa al Mèrit esportiu en la categoria d'or. Participa amb ponències en diverses reunions internacionals a París (ICHPER), Olímpia (AOI), Oportí, Macòlin (CIEPS) i Tòquio (Congrés olímpic). Després assisteix als JJOO com a membre de la Delegació espanyola. El 31 de desembre coneix en una festa de fi d'any a Isabel de Gregorio.

XXV aniversari de la victòria. La CEE decideix l'obertura de relacions amb Espanya. Es mantenen les vagues i els conflictes socials al país. Espanya aconsegueix el II Europeu de futbol. El Reial Madrid de bàsquet assoleix la Copa d'Europa. José Solís declara: «*menos latín y más deporte*». I exposició concurs «Deporte y bellas artes». W. Fernández Flores publica *El sistema pelegrín* (novel·la d'un professor d'educació física).

Els Beatles ocupen els 4 primers llocs del «hit parade» (EUA). Martin L. King aconsegueix el Premi Nobel de la pau. Creació de l'OLP. J. Lacan trenca amb la Internacional de la psicoanàlisi i funda l'Escola freudiana de París. Apareix la minifaldilla. JJOO de Tòquio i xarxa de «mundivisió», la NBV pagarà 1,5 milions de dòlars: els Jocs es desenvolupen en un esplèndid marc tecnològic. JJOO d'hivern a Innsbruck (Àustria).

INTERNACIONAL: es crea el Comitè internacional del «fair play» (CIFP). G. Magnane publica *Sociologie du sport*, R. Maheu, «El deporte es una educación» i H. Lenk, *Werte, Ziele, Wirklichkeit der modernen Olympischen Spiele*. Es funda a Ginebra (1964) i a Varsòvia (1965) el Comitè internacional de sociologia de l'esport (ICSS). Neix l'ISOD.

ESPANYA: es crea l'especialista en Medicina d'educació física i esportiva. Neix la revista *Apuntes de Medicina Deportiva* (el 1981, s'anomenarà *Apuntes d'Educació Física i Medicina Esportiva*).

1965 A l'abril, acudeix al I Congrés internacional de psicologia de l'esport i és reconegut com a membre fundador de la ISSP. Participa amb ponències en dos congressos a Colònia (Alemanya) de sociologia de l'esport i d'Educació física per a dones. És nomenat membre del I Ple del consell nacional de joventut. El 22 de maig es casa amb Isabel i viuen al barri d'Atocha de Madrid.

Se succeeixen les assemblees i manifestacions de més de 5.000 estudiants a Madrid. S'obren expedients de sancions contra els professors que donaven suport al moviment estudiantil. El Govern liquida el SEU. Els Beatles a Espanya. Ordre (30.IV) d'integració de l'escala d'educació física i l'esport als funcionaris de FET. Normes per a la concessió de crèdits per a instal·lacions esportives.

L'aviació nord-americana utilitza «napalm» al Vietnam del Nord. L'astronauta soviètic Aleksei Leonov dona el primer passeig per l'espai. Inici de la revolució cultural de la Xina. Clausura del Concili vaticà II. Anglaterra: gran èxit del grup musical «Rolling Stones» i en l'àmbit de l'esport espectacle, sorgeix el problema de la violència al futbol: «hooliganisme» amb un augment als anys setanta.

INTERNACIONAL: Ommo Gruppe publica *Teoría pedagógica de la educación física* i Jacques Ullmann, *De la gymnastique aux sports modernes*. Neix la ISSP. S'organitza «La República dels esports» (Baquet, Listello, Teissié i Merand). J. N. Schmitz presenta «El problema de la ciencia del ejercicio físico y el deporte» al *Die Leibeserziehung*.

ESPANYA: Conrado Duránte publica *Los juegos olímpicos antiguos*, el 1975 editarà la seva obra culminant. Odón Marcos publica *Pedagogía de la educación física*.

1966 Publica la seva segona obra *Deporte, pedagogía y humanismo*. Presideix la Comissió de professorat de Junta nacional d'educació física (1966-1971). El 6 d'abril neix la primera filla, Virginia. Obté el títol de professor d'educació física per l'Escola de Medicina de San Carlos. És nomenat director de l'INEF. Se li atorga la Comanda de número d'ordre de Mèrit Civil. Al mes de setembre, es duu a terme a l'INEF el Congrés mundial d'educació física i de l'esport.

Fraga Iribarne presenta la nova Llei de premsa i informació que suprimeix la censura prèvia. S'estenen les vagues per Madrid i Astúries. El Govern tanca la Universitat de Barcelona. Es crea CCOO. S'aprova la Llei orgànica de l'Estat a les Corts i en referèndum. A. Rodríguez Valcárcel, vicesecretari general del Movimiento. Juan Antoni Samaranch, president de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes (1966-1970).

Michel Foucault publica *Les paraules i les coses*. Cop d'estat militar a l'Argentina. Leonidas Brejnev és escollit secretari general del Partit comunista de la Unió soviètica. J. A. Samaranch és designat membre permanent del COI; des de 1968 fins al 1970 serà cap de protocol. Campionat del món de futbol a Anglaterra i triomf d'aquest país.

INTERNACIONAL: Neix el Consell superior de l'esport a l'Àfrica (CSSA). Jean Le Boulch publica *Vers une science du mouvement humain*. Primer número de la revista IRRS. J. Meynaud publica *Sport et politique* i L. Volpicelli, *Industrialismo e Sport*. Es presenta en la «gimnàstrada» de Viena la gimnàstica-jazz.

ESPANYA: Inauguració oficial de l'INEF amb el Congrés mundial d'educació física i l'esport. José L. García Prieto publica *Dimensión social del deporte* i Rafael Chaves, *Modelo-tipo para construcciones escolares*.

1967 Neix la segona filla, Macarena (21.IV). El 3 de novembre dicta la lliçó inaugural de l'INEF «La educación física, ¿ciencia?» i inicia el primer curs acadèmic com a professor de Teoria i Psicopedagogia de l'activitat física. Guionista de la sèrie *Deporte, nuevo humanismo* que s'emet per TVE. Presenta la 7a sessió de l'AOI, el seu treball «L'atleta davant la derrota». President de la Junta gestora del col·legi nacional de professors d'educació física (1967-1968).

Continuen les vagues i assemblees a les universitats. Luis Carrero Blanco, vicepresident del Govern. Esplendor de la boxa a Espanya: anys seixanta i setanta. Primera gran campanya nacional d'ambientació esportiva de DND i TVE. «Contamos contigo». Pressupost anual de la DENF i Esports (en ptes. de 1963): 771 milions. Doncel edita llibres de text d'educació física (dirigits per Rafael Chaves). José Hesse publica *El deporte en el siglo de oro*.

dels «sis dies». Es produeix la captura i la mort d'Ernesto Che Guevara. C. Barnard realitza el seu primer transplantament de cor. Les intervencions de H. Marcuse als actes de la Universitat de Berlín es recopilen a *El final de la utopía*. Tom Simpson mor en ple esforç durant l'ascensió del tour a causa dels estimulants.

INTERNACIONAL: es funda l'Associació general de federacions esportives internacionals (AGFIS) i l'ICOSH (Història de l'educació física i l'esport) a Praga. J. Dumazedier publica *Vers une civilisation du loisir*; Brayant Cratty, *Social dimensions physical activity*; i Muska Mosston, *Teaching physical education*. Surt la revista *Stadium* (Buenos Aires) i a Santiago de Xile, s'edita la Revista Chilena de Educación Física.

ESPANYA: M. Pernavieja publica a *Citius, Altius, Fortius* «Depuerto, deporte. Protohistoria de una palabra». Primer curs acadèmic de l'INEF de Madrid amb els «mestratgespropis».

1968 La família Cagigal/de Gregorio es trasllada a viure al mateix edifici de l'INEF. És escollit president a Lisboa de l'AISEP (1968-1983). També és escollit membre del Comitè executiu de CIEPS de la UNESCO i membre del Comitè d'investigació d'aquest organisme. L'INEF crea el Centre d'estudis olímpics que dirigeix Conrado Duránte. Al juliol, s'organitza a l'INEF el Simposi Internacional sobre Escoles d'Educació Física.

1969 El 16 de juliol neix la seva tercera filla, Sofia. És escollit membre del Comitè executiu de la ISSP a Washington (1969-1977) i col·laborador oficial de l'AOI. S'inicien les càtedres universitàries de tema políticocultural amb la participació de Cagigal. Es crea l'INEF, la revista esportiva *Deporte 2000*, Santiago Coca n'és el director i Cagigal, el subdirector. Primera gira llatinoamericana. Publica «Cosmodeporte» a *Deporte 2000*.

1970 És nomenat vicepresident de FIEP (1970-1983) i té el mateix càrrec per al Comitè d'investigació de la CIEPS de la UNESCO (1970-1976). És confirmat com a president a Varsòvia per l'Assemblea general de l'AISEP. Inicia a l'INEF el seminari d'investigació «valors pedagògics de l'olimpisme modern» (1970-1975). Mor la seva mare amb 70 anys (11.XII). Imparteix docència a l'Escola femenina d'educació física Almudena (170-1977).

1971 Gran activitat internacional a l'INEF; se celebra un Seminari internacional d'estudis doctorals en educació física (AIESEP), un Simposi d'història de l'esport (CIEPS), el IV Congrés internacional d'higiene i medicina preventiva i un Curs internacional d'educació física i esport. Conclou la primera promoció de l'INEF de Madrid. El centre es consolida com un dels més prestigiosos del món i Cagigal com un dels personatges més notables en el seu àmbit.

Villar Palasí substitueix Lora Tamayo en Educació. Primer atemptat mortal d'ETA. Creació de les universitats autònomes: Madrid, Barcelona i Bilbao. Llei de llibertat religiosa. Coincidint amb el Centre d'estudis olímpics de l'INEF, es crea l'Acadèmia olímpica espanyola (24.XI). Es crea el Registre nacional de clubs i societats esportives. Lili Álvarez publica *El mite de l'amateurisme*. Decret sobre instal·lacions esportives a escoles nacionals.

El Govern dicta l'estat d'excepció a tot el país. S'aprova per llei, el II Pla de desenvolupament econòmic i social. Les Corts designen a Juan Carlos com a successor del Cap d'Estat. Escàndol MATESA. Torcuato Fernández Miranda és nomenat Secretari general del Movimiento. Àngel Nieto aconsegueix el seu primer campionat del món de motociclisme (n'aconseguirà 13). Ordre: es crea l'especialitat d'educació física per a mestres nacionals.

Augmenta la conflictivitat social, es multiplica per cinc el nombre de vagues, i per dos, el de persones que fan vaga. Tancament de la universitat. Llei general d'educació: es preveu la incorporació de l'INEF a la universitat. Consell de guerra a Burgos. Juan Gich Bech de Careda, delegat nacional d'EF i esports (1970-1975), l'ens disposa de 1.363 milions de pressupost (en ptes. de 1963). Decret: normes d'estructuració de la Secretaria general del Movimiento.

El 9 de gener es remet a les Corts un projecte de Llei sobre el trasvassament Tajo-Segura en el qual treballarà com a enginyer de ports, canals i camins el seu germà Fernando Cagigal. El setmanari *Triunfo* és suspès i una mica més endavant, es tanca per ordre governativa el diari *Madrid*. Es realitzen tres famosos combats de boxa entre Pedro Carrasco i Manolo Ramos (5.XI.71 i 28.VI.72).

Assassinats de Martin L. King i Robert F. Kennedy. Moviment intel·lectual de protesta a França i la RF d'Alemanya (maig del 68). Invasió soviètica de Txecoslovàquia. Matança d'estudiants a la plaça de Las Tres Culturas de la ciutat de Mèxic. Enciclica *Humanae vitae* contra la contracepció. Notable apogeu de l'Escola crítica de Frankfurt (neomarxista): E. Fromm, T. Adorno, H. Marcuse, J. Habermas, etc.

Georges Pompidou succeeix Charles De Gaulle. Neil Armstrong a la missió Apollo 11 és el primer home que trepitja la Lluna. Willy Brandt, canceller de la RF d'Alemanya. Sagnants disturbis a Belfast. R. Nixon, president del EUA (1969-1974). H. Kahn i A. J. Wiener publiquen *Año 2000*. Sorgeix la revista *Journal Leisure Research*. S'obre l'era del ciclista Eddy Merckx (1969-1974).

Gran activitat terrorista palestina. Salvador Allende presideix Xile (1970-1973) i Anwar al-Sadat presideix Egipte. L'escriptor japonès Y. Mishima se suïcida amb l'«haaraki-ri». Els Beatles se separen i acaba una època musical, social i cultural (1960): psicodèlia, moviment «hippie» (pau, amor i naturalesa). Campionat del món de futbol a Mèxic amb el triomf de l'equip de Brasil i el seu carismàtic jugador «Pelé».

Bangladesh s'independitza del Pakistan. Trobades de «ping-pong» entre EUA i la República popular de la Xina: es reconeix la Xina oficialment. L'ONU condemna l'«apartheid» en esports i s'adhereix al principi olímpic de no discriminació racial. L'estètica «punk» sorgeix a la dècada en substitució de l'anterior contracultura. La IAAF adopta normes antidrogues.

INTERNACIONAL: Manifest de l'esport (CIEPS de la UNESCO). Primera aparició de l'esport en la Constitució de la República democràtica d'Alemanya. JJOO de Mèxic amb esdeveniments esportius increïbles (la cadena televisiva ABC paga 4,5 milions pels drets de retransmissió). Michel Bouet publica *Signification du sport*; G. Rioux i R. Chappuis, *Bases psychopédagogiques l'education corporelle*; E. Zeiger, *Problems the history and philosophy of physical education and sport*; i G. Lüschen, *The sociology of sport*. JJOO d'hivern. El COI estudia el problema del «doping».

ESPANYA: neix la Federació espanyola de l'esport als municipis (FEDM).

INTERNACIONAL: es crea el premi «Philip Noel Baker Research award» per reconèixer les tres personalitats més rellevants de l'any en el camp de l'educació física i l'esport. Esclata el conflicte bèl·lic anomenat «guerra del futbol» entre Honduras i El Salvador que va tenir el seu origen (o excusa) en una eliminatòria de futbol. M. Vanek publica *Psychology and the superior athlete* i Bero Rigauer (escola crítica Frankfurt) *Sport und Arbeit*. Surt la *Revista Olímpica*.

ESPANYA: Antonio Gallego Morell publica *Literatura de tema deportivo*.

INTERNACIONAL: Basat en l'obra *Aerobics* (1968) de K. Cooper, J. Sorensen crea la dansa aeròbica (l'«aeròbic»). Sorgeix el sistema d'educació física i recreació «expressió corporal». C. Melchiorri publica *Gimnica o filosofia dello sport*; B. J. Cratty, *Perceptual motor development infants and children*; G. Vinnai, *Fussballsport als Ideologie*; i Alberto Langlade, *Teoría general de gimnasia*.

ESPANYA: Juan Antonio Samaranch membre del comitè executiu del COI. A. Piñero-F. Ordre, publiquen *Técnica de la educación física*.

INTERNACIONAL: Manifest mundial sobre l'educació física (FIEP). Es crea un centre d'informació esportiva, el «clearing house» (Consell d'Europa). L'Associació alemanya d'educació física canvia el nom dels centres universitaris d'educació física pel d'instituts universitaris de Pedagogia esportiva. Constitució de Bulgària: la segona Constitució que recull la promoció de l'educació física.

ESPANYA: l'Escola d'educació física José Antonio i es converteix en Escola superior d'educació física. Biennal de l'esport a Barcelona. M. Pernavieja presenta «Ocio, deporte, lengua».

1972 Se li concedeix el premi internacional «Philip Noel Baker research prize» per la seva contribució en el camp de la filosofia de l'esport. El 29 d'abril neix el seu primer fill, Tobías. El 12 de maig mor en un accident el seu germà Fernando. Publica la seva tercera obra *Deporte, pulso de nuestro tiempo*. Hi aporta dues entrades: «educació física» i «esport» a l'Enciclopèdia RIALP. Participa i assisteix en un ponència al Congrés olímpic de Munich.

1973 Durant el curs 1972-1973, inicia un seminari d'investigació a l'INEF sota el títol «Les escoles d'EF al món» (1972-1976). A l'INEF organitza el III Congrés internacional de psicologia de l'esport i participa en una ponència «Psicologia de l'esport, psicologia de què?». Intensifica la seva participació com a articulista a la revista *Deporte 2000*.

1974 A la seva XVIII edició conclou la seva participació ininterrompuda com a professor als cursos nacionals de Medicina esportiva que inicia el 1959. És reescollit a Praga president d'AISEP. Presenta tres treballs importants: «L'esport a la societat contemporània» (Santo Domingo), «Alguns aspectes sociològics de l'esport contemporani» (Teherán) i «Elements per a una teoria de l'esport» (Moscou). Membre d'Acadèmia de l'esport (Argentina).

1975 Publica la seva quarta obra *L'esport en la societat actual*, per a alguns la seva obra més estructurada. Els treballs presentats l'any anterior a Santo Domingo (R. Dominicana) i a Teheran (Iran) són publicats en anglès en una obra col·lectiva pel COI: *Problems of sport. Organisation and management*. Manté un alt nombre de conferències per tot el territori nacional i, en menor grau, a l'estranger. Es crea l'INEF de Barcelona.

Les Corts aproven el III Pla de desenvolupament. Enrique i Tarancón és escollit president de la Confederació episcopal. F. Fernández Ochoa aconsegueix la medalla d'or de l'«Slalom especial» als Jocs de Sapporo (Japó). Mitjançant dos decrets (1973-1974), es dicta que l'educació física a l'EGB passi a competència del mestre. La DNEFD edita la revista de gestió i instal·lacions esportives *Tigo* (1972-1975).

Separació de la Prefectura de l'Estat de la presidència del Govern que ara correspon a Luis Carrero Blanco. Torcuato Fernández Miranda vicepresident i secretario general del Movimiento. Procés a CCOO. ETA mata Carrero Blanco. Arias Navarro forma el govern: José Utrera Molina, ministre del Movimiento. Luis Ocaña guanya el tour. Manuel Vázquez Montalbán-Andrés Mercé Varela publiquen *100 anys d'esport a Espanya*.

Fora crisi econòmica; la inflació assoleix el 17,6%. Primers símptomes d'incidència de la crisi mundial. Crisi del Govern de Carlos Arias Navarro i malaltia de Franco. XIII Congrés del PSOE: Felipe González és escollit secretari general. Escalata l'escàndol SOFICO. Es realitza el Col·loqui nacional d'arquitectura esportiva (1980, normes NIDE). Juan José López Ibor i fill publiquen *El cos i la corporalitat*.

El PNB s'estanca en un 0,5%, l'atur augmenta, la inversió de capitals disminueix un 10%, retrocedeix un 7% l'índex de producció industrial, el turisme segueix estacionari. La Secretaria general Movimiento: F. Herro/Adolfo Suárez i J. Solís. Tomàs Pelayo Ros és el Delegat nacional d'educació física i l'esport (1.678 milions de pressupost anual). Mor Franco. Puja el tro Juan Carlos.

XI JJOO d'hivern a Sapporo. XX JJOO de Munich (la cadena televisiva ABC paga 7,5 milions de dòlars pels drets de retransmissió). Els Jocs se segueixen per milers d'espectadors i 4.000 periodistes, atac terrorista palestí directe als Jocs. Visita de R. Nixon a Moscou i la RP de la Xina (acords). L'alto el foc a Vietnam. El club de Roma (Meadows) publica *The limits of growth*, un crit de SOS a la humanitat.

Cop d'estat del general Augusto Pinochet a Xile, enderrocament i mort de Salvador Allende. Quarta guerra araboisraelí (guerra del Yom-Kippur). Crisi del petroli, l'OPEP duplica els preus del cru. Acords a París amb el cessament de la intervenció d'EUA al Vietnam. Sorgeix el «jogging» oposat a l'esforçat «footing» («El zen del córrer», 1974).

Portugal: la «revolució dels clavells» liquidarà la dictadura de Marcelo Caetano. R. Nixon dimiteix després de l'escàndol «Watergate»: Gerald Ford nou president (1974-1977). Es restableix la democràcia a Grècia. Israel-Egipte: Acord de pau. Campionat de futbol (Alemanya). Inici als EUA de noves pràctiques lúdiques i tecnològiques a la naturalesa, són els anomenats «esports californians».

Vietnam del Sud es rendeix al Nord. Acta de Helsinki. Guerra civil a Líban. «Marxa verda» marroquí: Espanya abandona el Sàhara. Constitució de Grècia: primer país occidental en la Constitució del qual apareix l'esport. La RP de la Xina incorpora l'esport a la seva Constitució. Bob i Jean Anderson editen amb èxit *Stretching* i creen un nou mètode de flexibilitat útil per a tothom.

INTERNACIONAL: Manifest sobre el «fair play» a l'esport i a l'educació física de la CIEPS. Lord Killanin (1972-1980) succeeix a Avery Brundage (1952-1972) al COI. Es publica una obra crítica sobre l'esport *Deporte, cultura y represión* (debats del «maig de 1968», sobre l'esport, el cos i l'activitat física. J. M. Brohm i altres). Anita Harrow publica *A taxonomy of the psychomotor domain*; M. Bernard, *Le Corps*; s'edita l'obra col·lectiva que apareix com a preparació i introducció del Congrés Olímpic de Múnic *The scientific view sport* i R. D. Madell presenta *The nazi olympiques*.

INTERNACIONAL: X Congrés olímpic a Varna (Bulgària). Neix l'HISPA a Zurich, el 1989 s'uneixen ICOSH i HISPA = ISHPES. Es funda la societat internacional per a l'estudi filosòfic de l'esport. Es fusionen els dos ENSEPS, masculí i femení. H. Lenk, S. Moser, E. Beyer publiquen *Philosophie des sports*. A. F. Cajas (Lima-Perú) publica el *Diccionario enciclopèdic de l'educació física*.

ESPANYA: Xavier Zubiri presenta *El hombre y su cuerpo* i l'INEF edita *Catálogo de biblioteca deportiva nacional*.

INTERNACIONAL: El COI organitza «Solidaritat Olímpica», programa d'assistència tècnica i esportiva al servei dels CONs per promoure l'ideal olímpic i desenvolupar l'esport pràctica. Neix la revista «*Philosophy of Sport*». Sorgeixen pràctiques físiques alternatives a l'esport: d'influència antiorienttal, antigimnàstica, relaxació, psicologia humanista, etc.

ESPANYA: es crea l'INEF de Barcelona amb caràcter mixt. INEF de Madrid edita *El deporte a la luz de la ciencia* (*The scientific view sport*).

INTERNACIONAL: primera conferència de ministres europeus de l'esport a Brussel·les, en què s'aprova «La carta europea de l'esport per a tothom». Proclama de l'ONU contra l'«apartheid» a l'àrea d'esports. S'editen el *Moviment simbòlic* d'A. Lapierre-B. Aucouturier i *Motor Learning and human performance* de R. Singer.

ESPANYA: José Solís Ruiz, ministre de la secretaria general del Movimiento inaugura l'INEF de Barcelona. I Seminari nacional sobre «Esport i municipi». Augusto Pila Teleña presenta *Preparació física* (3 nivells).

ANY

VIDA

ESPANYA

MÓN

EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS

1976 Publica a l'editorial «Planeta» *Deporte i agresión*, la seva obra més atípic. Col·labora com a autor d'un capítol en tres obres col·lectives: *Sport et progrès de l'homme* (París), *Catalogue illustré de l'exposition: Le sport et sa evolution* (Brusel·les) i *Teaching the teacher in physical education* (Madrid-Lieja). Des de l'INEF, manté serioses discrepàncies amb Benito Castejón (1976-1980). Obté el premi «Marathon» de Radio Popular (obra de 1975).

1977 L'INEF edita *Las Escuelas de Educación Física en el mundo*. Premi nacional d'educació física del CSD. Membre del Consell de Redacció d'IRSS. L'1 d'octubre llegeix a la Universitat Karlova de Praga la seva tesi doctoral. Davant els greus problemes que suposava la fusió de les tres escoles superiors d'educació física a l'INEF, la retallada de pressupost i la manca d'independència de gestió. Cagigal dimiteix com a director de l'INEF (10.X). No assisteix a l'Assemblea general de l'esport.

1978 Se li anomena Secretari del Cos tècnic a extingir, depenent del Ministeri de cultura sense plaça a l'INEF. És reescollit per unanimitat president de l'AISEP a Macòlin (Suïssa). Inicia el seu període com a director de la col·lecció «kiné» de l'editorial Miñón de Valladolid (16 obres). Medalla d'or de la Federació belga de gimnàstica. Fitxa pel Banc Occidental (1978-1981). Membre de la Societat mexicana de filosofia.

1979 Se li atorga la medalla d'or de la Juventut i els esports pel Ministeri de la Jeunesse, Sport Loisirs de França. El 23 de març ve a la família Cagigal/de Gregorio l'últim fill, Asís; es completa el cicle. L'editorial argentina «Kapelusz» publica la seva setena obra *Cultura intelectual cultura física*. El 15 de novembre escriu un polèmic article a *El País* titulat «Inaudito» contra la Llei de cultura física.

El 25 de gener es realitzen eleccions municipals. El 3 de juliol, Adolfo Suárez és nomenat president del Govern. Les Corts aproven la Llei per a la reforma política, el 15 de desembre és aprovada en referèndum. Ignacio García López, ministre secretario general del Movimiento. Benito Castejón (1976-1980) nou president de la Direcció general d'esports, després CSD.

Matança d'advocats laboralistes. Legalització del PCE. UCD guanya les primeres eleccions democràtiques. La pesseta es devalua un 20%. Firma de pactes de La Moncloa. Obertura de les preautonomies del País Basc i Catalunya. Pío Cabanillas ministre de cultura. L'Estat absorbeix el Movimiento (1.VI). Se celebra a Madrid (15.17.XII) l'Assemblea general de l'esport amb l'assistència de tots els partits polítics.

S'aprova en referèndum la nova Constitució (6.XII): reconeix el dret dels espanyols a la pràctica esportiva. Decret de regulació del CSD (3.XI). L'esport arrela amb 4 diaris de difusió nacional: *Marca*, *As*, *Mundo Deportivo* i *Dicen*. Campanyes del CSD per al desenvolupament de l'esport per a tothom «en forma i pedalant» (1978-1979-1982) i «Caminar i córrer» (1978-1979-1982-1983).

Eleccions parlamentàries amb triomf de la UCD. Primeres eleccions municipals democràtiques. A final d'any, Ricardo de la Cierva és nomenat ministre de cultura (CSD) en lloc de Clavero Arévalo. Des de 1971 a 1979, es creen 3.194 equipaments esportius públics. Severiano Ballesteros (golf) és nou líder esportiu. Campanya del CSD «nedar i jugar». Edició del CSD del *Llibre blanc d'educació física*.

JJOQ d'hivern (Innsbruck). Disturbis racials a Sud-Àfrica contra la política de l'«apartheid». Cop militar a l'Argentina i repressió política. JJOQ de Montreal: boicot dels països africans de l'«apartheid» de Sud-Àfrica. Pau VI dicta les «Declaracions sobre la moral sexual». C. Karamanlis, president del Govern, ofereix una ciutat grega com a seu permanent del JJOQ.

Primer vol del «Concorde» París-Nova York. L'Església episcopal ordena les dones sacerdots. Jimmy Carter president dels EUA (1977-1981). L'Assemblea general de l'ONU adopta la resolució «Declaració internacional contra l'«apartheid» als esports. La URSS incorpora l'esport a la nova Constitució. Marató de Nova York: 6.000 participants.

Puja al papat Joan Pau I que mor al poc temps, el succeeix Joan Pau II. Acords entre Egipte i Israel. Neix el primer nadó proveta. Triomf final de la guerrilla a Nicaragua. Suïcidi col·lectiu de la secta Temple del poble. XI Campionat del món de futbol a l'Argentina amb triomf del país amfitrió. Marató a Nova York: 12.000 participants.

Tornada de l'allatolah Jomeini a Teherán i inici de la revolució islàmica. L'«ecu» moneda europea. Segona crisi petrolera. Invasió soviètica d'Afganistà. El teòleg Hans Kung en polèmica amb el Vaticà és separat de la seva càtedra. Segons un estudi publicat, la violència al futbol va conduir la classe treballadora britànica el 1979 i el 1983 a votar el Partit Conservador de Margaret Thatcher.

INTERNACIONAL: primera conferència de ministres d'educació física i esports a París on es crea el Comitè intergovernamental (CIGEPS). P. Parlebas publica *Activités physiques et éducation motrice* i Jean Marie Brohm, *Sociologie politique du sport*. Les constitucions de Cuba i Portugal proclamen el dret a la cultura física i l'esport.

ESPANYA: l'INEF de Madrid edita la *Revista de Investigación*. S'edita l'obra de Dorothy V. Harris *Involvement sport?* (Per què practiquem l'esport?).

INTERNACIONAL: es crea el Comitè director per al desenvolupament de l'esport (CDDSD) al Consell d'Europa.

ESPANYA: Decret-lei (1.VI.77) segons el qual desapareix la Delegació nacional d'educació física i esports i es crea la Direcció general d'educació física i esports. Unificació de l'INEF de Madrid de les antigues escoles superiors d'educació física. INEF es converteix en un centre mixt amb 800 alumnes. Pablo Perna-vieja publica *Corpus de inscripciones deportivas en la España romana* i Augusto Pila, *Metodología de la educación física y el deporte*.

INTERNACIONAL: II Conferència de ministres europeus rectors d'esports a Londres sobre promoció de l'esport per a tothom. La UNESCO publica la Carta internacional de l'educació física i l'esport. Allen Guttmann publica *From ritual to record* i Georges Vigarello, *Le corps redressé*. Rècords de velocitat: carretera/ 36'18 km per hora, bicicleta/ 49'4, esquí/ 200, moto/ 105'9, llanxa/511 i cotxe/1001'6.

ESPANYA: A Madrid es desenvolupa la primera marató popular amb més de 7.000 participants. Sorgeix l'Associació i la revista *AETIDE*.

INTERNACIONAL: Amb l'objectiu de promoure l'educació física i l'esport en la formació de la joventut, la Conferència general de la UNESCO adopta la «Carta internacional de l'educació física i l'esport». Pierre Surin publica *Problemes fondamentaux de l'éducation physique*. I edició del rally París-Dakar.

ESPANYA: L. M. Cazorla publica *Deporte i Estado*, Maximiano Trapero, *El campo semántico «deporte»*, l'editorial Minón (Col. kiné) publica diverses obres d'educació física i esport, entre elles les de G. Lüschen-K. Weis (edició original de 1976) *Sociología de l'esport*. F. Ramos publica *Introducción a la educación psicomotriz*.

1980 Opta a ocupar la plaça de president del CSD. El 25 de gener queda relegat, i és escollit Jesús Hermida; pateix una gran frustració. És nomenat assessor del ministre de Cultura, Ricardo de la Cierva, però publica en premsa (14/14.11) uns polèmics articles contra la Llei de Cultura física i està obligat a dimidir. Planteja a Samaranch la creació d'una facultat d'educació física dependent del COI. Participa en la negociació de l'Ordenament acadèmic de l'INEF.

Aprovació de la Llei (31.III) de cultura física i de l'esport: els estudis d'INEF s'equiparen al 1r i 2n cicle universitari. Jesús Hermida president del CSD (2.137 milions anuals) i per acabar, del COE. Boicot parcial als JJOO de Moscou, però s'hi assisteix. Campanya del CSD «Esport escolar per a tothom». Transferències esportives a Catalunya i al País Basc. Decret (17.X): estructura orgànica del CSD.

Desenvolupament del sindicat lliure «Solidaritat» a Polònia. Comença la guerra Iran-Irak. R. Reagan president dels EUA (1981-1989). John Lennon és assassinat a Nova York. L'arquebisbe de El Salvador, Óscar A. Romero, és assassinat a la catedral. Boicot dels JJOO de Moscou (61 països no hi acudeixen). JJOO d'hivern a Lake Placid. Desenvolupament mundial de l'«stretching» com a sistema eficaç contra els problemes musculars i articulars de la vida moderna.

INTERNACIONAL: III Conferència de ministres europeus de l'esport a Palma de Mallorca, on es discuteix la major participació esportiva de les dones, els immigrants i els discapacitats. Joan Antoni Samaranch president del COI. Keba M'Baye publica el treball «Mouvement olympique en péril». Importants obres futuristes (prospectiva) de Carl Sagan. J. J. Servan-Schreiber, Alvin Toffler.

ESPANYA: Vicente Verdú publica *El futbol, mites, rites i símbols* i Julián García Candau, *El futbol sense llei*. S'organitza una carrera popular amb 24.953 participants.

1981 Surten publicats sengles treballs en dues obres col·lectives: *Learning as a basis for long-life education* (Oxford, 1980) i *La femme d'aujourd'hui et le sport* (París). Publica les seves dues últimes obres: *Deporte: espectáculo y acción* (Salvat) i *¡Oh, deporte! (Anatomía de un gigante)* (Miñón, kiné). Dicta la lliçó inaugural del curs a l'INEF de Barcelona. Canvi de Pla d'estudis: Psicologia (1979-1983), a l'octubre guanya un altre cop TAF.

Dimiteix Adolfo Suárez (28.I) i s'escull Leopoldo Calvo Sotelo com a successor. Soledad Becerril succeeix Ricardo de la Cierva en Cultura. Intent de cop d'Estat (23.II). El BOE publica la Llei de divorci. Escalada terrorista. Arriba *El Guernica* de Pablo Picasso. Decret (24.IV) sobre el Pla d'estudis de l'INEFC i de l'INEF de Madrid. Campanya del CSD «Esport i temps lliure».

Es produeix un atemptat contra Joan Pau II. François Mitterrand és escollit president de la República francesa. Els integristes islàmics maten el president egipci Anwar el Sadat. A EUA, es reconeix per primera vegada la SIDA. Les federacions esportives no olímpiques organitzen a Califòrnia els primers jocs mundials.

INTERNACIONAL: XI Congrés del COI a Baden-Baden, en el qual Samaranch intenta buscar consens en la modernització de l'olimpisme. Basada en les teories del metge militar K. H. Cooper, l'«Aeròbic» es consolida com una pràctica de caràcter mundial (Sorensen, Anderson, Fonda...). Pierre Parlebas publica *Lexique commenté d'une science d'action motrice*. S'obre un gran debat mundial sobre el doping a l'esport, un dels problemes més greus de l'esport d'elit en aquell moment.

ESPANYA: aprovació del nou pla d'estudis de l'INEF per a diplomats i llicenciats en educació física.

1982 En el segon quadrimestre, imparteix l'assignatura de TAF a l'INEF de Barcelona (1981-1982). Sol·licita la seva admissió a les proves de convalidació de la llicenciatura en Educació física. Membre d'ISPHS. Participa en l'obra col·lectiva *Los estudios de un joven de hoy* (Madrid). Declina el seu oferiment per dirigir l'Institut basc d'educació física. És escollit a Boston com a president de l'AI-SEP. Espera ser nomenat director de l'ICEF.

Espanya entra a l'OTAN. El PSOE aconsegueix la majoria absoluta a les eleccions legislatives. Primer Govern de Felipe González, Romà Cuyás president del CSD (1.825 milions anuals de pressupost: 13% funcionament de les comunitats autònomes i CSD, 34% promoció i 53% equipaments) i del COE, fins al juny de 1984 en què hi va haver separació de poders (1982-1987). El bàsquet d'elit es constitueix com la gran alternativa del futbol i neix l'ACB a l'estil NBA. Decret (18.VI) d'agrupacions esportives.

Guerra de les Malvines. Helmut Kohl canceller d'Alemanya. L. Brezhnev mor, el succeeix Y. Andropov, inici de la «perestroika». Michail Gorbatxov és el seu hereu. G. García Márquez guanya el Premi Nobel de literatura. La moda de vestir esportiva envaeix el món. Apogeu de pràctiques físiques per a la tercera edat. Campionat del món de futbol a Espanya: Itàlia campió.

INTERNACIONAL: desenvolupament de centres específics de la forma física: gimnassos, clubs, centres específics, clíniques d'estètica, etc. Ressorgeix amb força el culturisme i les gimnàstiques dinàmiques amb música.

ESPANYA: els INEF de Lleida i de Granada inicien el seu camí acadèmic. Els professionals de l'educació física sense titulació superior «habilitats» accedeixen a l'INEF. L'INEF de Madrid s'adscriu a la Universitat Politècnica. F. Alonso Fernández presenta *Cuerpo y comunicación*. Manuel García Ferrando publica *Deporte y Sociedad*, A. Pila, *Educación física deportiva*, WAA (exalumnes de l'INEF de Madrid), *Educación física escolar*. Emilio Ortega-Domingo Blázquez, Luciano González Sarmiento i altres presenten les seves obres d'educació física i l'esport.

ANY**VIDA****ESPANYA****MÓN****EDUCACIÓ FÍSICA/ESPORTS****1983**

Es fa l'entrada d'«Educación física» al *Diccionario de ciencias de la Educación* de Santillana. Quan mor P. Seguin, ell serà el successor natural, però decideix no optar a la presidència de la FIEP. Obté el títol de llicenciat en Educació física per l'INEF de Barcelona. Quan va a un congrés internacional a Roma com a president de l'AISEP i va a presentar la seva ponència «La pedagogía del deporte como educación», mor en accident d'aviació. Era un dimecres 7 de desembre.

Es completa el mapa autonòmic d'Espanya. Expropiació de RUMASA. Decret-llei de reconversió siderúrgica. José Luis Garci rep l'Òscar a la millor pel·lícula estrangera. Des de 1980 fins al 1983, es construeixen 4.438 noves instal·lacions esportives públiques, sense comptar les fetes a Catalunya i al País Basc (entre 1981-1983). Espanya aconsegueix el subcampionat europeu de bàsquet.

Reunió per a la pau de Centreamèrica (Contadora). Raúl Alfonsín guanya les eleccions a l'Argentina. Lech Walesa és nomenat Premi Nobel de la pau. Congregació general de la companyia de Jesús (fins al 5.I.95 no se celebrarà la propera a Roma; l'anterior va ser amb Pau VI). Irrupció artística de Madonna. I Campionat del món d'atletisme (Helsinki) amb bon èxit. Es consolida el nou període: la «postmodernitat».

INTERNACIONAL: el COI crea el Tribunal arbitral d'esports (TAS). El CIEPS afegeix la paraula «ciència» a les ja existents: CISSPE. Espartaquiada de la joventut a Leipzig (DDR).

ESPANYA: introducció dels «nous esports» o «activitats físiques d'aventura a la naturalesa». Intens moviment a les autonomies en favor dels jocs i esports tradicionals (model corporal etnomotriu). Surten les revistes específiques *Askesis* i *Jogging*. Josep Roca publica dues obres sobre psicologia de l'esport. Carlos Álvarez Villar publica l'obra *La preparación física del Fútbol en base al Atletismo*.